

Bildande av naturreservatet "Östra dammarna" i Lomma kommun

Uppgifter om naturreservatet

Områdets namn:	Östra dammarna
Kommun:	Lomma
Län:	Skåne län
Lägesbeskrivning:	I anslutning till Lomma tätort (karta 1)
Socken:	Lomma socken
Fastigheter:	Lomma del av NN', del av NN', del av NN'
Areal:	24,3 ha
Vegetationszon:	Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen)
Naturgeografisk region:	6. Sydvästra Skånes slättområde
Markägare:	Lomma kommun
Naturvårdsförvaltare:	Lomma kommun
Sakägare:	Föreningen Rutilus, fiskearrrende Önnerup maskinstation, jordbruksarrrende Kraftringen Nät AB, ledningsägare Skanova, ledningsägare

Kommunfullmäktiges beslut

Med stöd av Miljöbalken 7 kap 4 § beslutar kommunfullmäktige att förklara det område som avgränsas på bifogad karta 2 som naturreservat. Reservatets namn ska vara Östra dammarna.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla ett tätortsnära natur- och kulturmiljöområde av stort värde för biologisk mångfald och allmänhetens friluftsliv. Reservatet ska säkerställa gynnsamma förhållanden för de arter och habitat som förekommer inom området. Områdets varierande karaktär ska bibehållas och utvecklas. Dammarnas öppna vattenspeglar ska bevaras och områdets ekologiska värden ska förstärkas. Området ska också tillgodose allmänhetens tillgång till ett tätortsnära naturområde. Reservatet ska kunna utnyttjas för undervisning och rekreation utan att dess biologiska värden hotas.

Reservatsföreskrifter

För att trygga syftet med reservatet skall de föreskrifter gälla som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning, med undantag för sådana som uppförs för friluftslivets behov eller för underhåll av hydrologin i området;
2. anlägga väg;
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad. *Anmärkning: Underhåll, ersättning eller borttagande av befintlig anläggning på samma plats får ske så länge åtgärden inte innebär ett större ingrepp i naturen än i dagsläget;*
4. anordna upplag. *Anmärkning: om detta inte krävs för att gynna biologisk mångfald enligt skötselplanen;*

A.B. L.B.

5. bedriva täktverksamhet;
 6. spränga, borra, gräva, schakta, muddra, dränera, utfylla, tippa, dika eller dämna.
Anmärkning: om detta inte krävs för att gynna biologisk mångfald enligt skötselplanen;
 7. jaga utöver skydds jakt;
 8. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel;
 9. kalka eller gödsla mark eller vatten;
 10. avverka träd och buskar;
 12. plantera eller så träd, buskar eller andra växter.
- Se även under C.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatet;
2. anläggande av parkeringsplats och stigar samt uppsättning av informationstavlor;
3. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden;
4. röjning, gallring, avverkning och övrig skötsel så som anges i fastställd skötselplan för området.
5. underhållsåtgärder på befintliga ledningar, trummor, dammar och diken.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordning i övrigt inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark och sten
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller att skada vegetationen i övrigt genom att gräva upp växter såsom ris, örter, mossor eller lavar eller ta bort vedlevande svampar;
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur;
4. störa, samla in eller döda däggdjur, fåglar, kräldjur eller groddjur;
5. fånga eller samla in insekter, snäckor, maskar eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka exemplar;
6. fiska i Lilla östra dammen samt runt häckningsö i Östra dammen under perioden 1 mars – 30 september. Fiske är förbjudet i den norra fördröjningsdammen året runt. Fiske ska bedrivas på utmärkta platser och på det sätt som de som äger arrendet stipulerar. Det är förbjudet att fiska utanför de platser som fiskearrendator eller markägare inrättar.
7. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, göra inskrift eller dylikt.
8. framföra motordrivet fordon eller farkost.
9. göra upp öppen eld på annat än särskilt iordningsställd plats.
10. tippa avfall som trädgårdsavfall, kompostmaterial, sten, skräp eller dylikt i området.
11. tälta eller på annat sätt övernatta utan giltigt fiskekort.
12. anordna tävlingar utan förvaltarens medgivande.
13. rida.
14. förstöra eller skada kulturhistoriskt värdefulla element som husgrunder.

Föreskrifterna under A. och C. skall inte utgöra hinder för åtgärder i samband med skötsel och utveckling av området i enlighet med fastställd skötselplan. Föreskrifterna skall inte heller utgöra hinder för åtgärder i samband med drift, underhåll och omläggning eller renovering av

A.B. L.B.

befintliga VA-ledningar tillhörande kommunen, eller ledningar tillhörande ledningsägare, om detta sker i enlighet med vad som i övrigt anges i fastställd skötselplan. Alla arbeten inom och i gränsen av området ska ske i samråd med naturvårdsansvarig personal på kommunen.

Kommunen får, i enlighet med 7 kap 7 § miljöbalken, i särskilda fall medge dispens från meddelade föreskrifter. Dispens söks hos kommunen.

Beskrivning av området

Östra dammarna är ett tätortsnära naturområde med höga biologiska och rekreativa värden. Området domineras av de två vattenfyllda lertäkterna som finns kvar sedan den tid då området användes för lerbrytning och det nyanlagda fördröjningsmagasinet den mest nordliga delen av reservatet. Området kring områdets båda gamla lertäkter har lämnats för fri utveckling sedan lerbrytningen upphört och vegetationen är fortfarande i ett igenväxningsskede. Den största av områdets båda dammar ("Östra dammen") har varit statligt reservat sedan 80-talet och ett område kring dammen har skötts som hävdad äng. I övrigt kantas dammarna av en frodig träd- och buskvegetation. Denna reservatsbildning innefattar också ett ängsparti i söder samt en igenfylld deponi i norra delen.

Östra dammarna har ett rikt fågelliv som häckar och vilar i områdets dammar. I området har ett flertal rödlistade fågelarter däribland pungmes, sånglärka och brunand inrapporterats. Upp emot ett 60-tal fågelarter noterades under en revirkartering 2008. Området hyser också en bra blandning av öppna marker och mer slutna lundpartier där 130 växtarter hittades under inventering 2008. Inom området finns även rödlistade vedlevande skalbaggsarter.

De norra områdena innefattas i reservatet för att möjliggöra skapande av miljöer för arter knutna till lertäkter och till områden med bar mark. I Lomma har det tidigare funnits en mycket ovanlig fauna knuten till fuktiga lermiljöer som skötselplanen syftar till att återskapa förutsättningar för.

Området kring Östra dammarna är också ett populärt rekreationsområde med god tillgänglighet. Området används flitigt av skolor och förskolor för naturpedagogik och utelek.

Ärendets beredning

Utvidgning av det ursprungliga reservatet Östra dammen omnämns redan i "Miljöplan 1990" och i rapporten "Östra dammen och lilla Östra dammen" av Naturcentrum AB utreds områdets potentiella utveckling. Denna utredning ledde till att statliga medel (LONA) erhöles för att skapa ett nytt, utvidgat naturreservat. Målet med det beviljade projektet är, förutom att utvidga reservatet, också att öka kunskapen om områdets fauna och flora samt utveckla möjligheterna till att bedriva naturpedagogik och för ett rörligt friluftsliv.

Större delen av Östra dammarna reservatet ligger utanför detaljplanelagt område. De allra östligaste delarna ligger inom Dp 05/04. Bildandet av naturreservat på de aktuella fastigheterna står inte i konflikt med denna detaljplan. Fiskeklubben Rutilus har arrende på fiskerätt och Anders & Göran Hanssons maskinstation AB innehar arrende på den södra jordbruksmarken. Arbetet med reservatsbildning har skett i samråd med arrendatorer, naturorganisationer och naturpedagoger. Ledningsägare har i samrådsskede delgetts planer för området.

Skäl för beslut

A.B. L.B.

Östra dammarna är ett viktigt tätortsnära rekreationsområde med en rik fauna och flora. Områdets naturvärden består främst av den rika fågelfauna samt dammarnas vegetation och fauna. Inom området finns också förutsättningarna för att återskapa unika fuktiga lermiljöer till vilka många hotade arter är knutna. Området är också viktigt ur kulturhistoriskt perspektiv då dammarna är spår efter den tegeltillverkning som dominerade markanvändningen i Lomma under flera hundra år. Östra dammarna är dessutom ett viktigt utflyktsmål för skolor och förskolor som använder området som utomhusklassrum.

Skötselplan av naturreservatet

I enlighet med 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm fastställer kommunstyrelsen bifogad skötselplan att gälla tillsvidare.

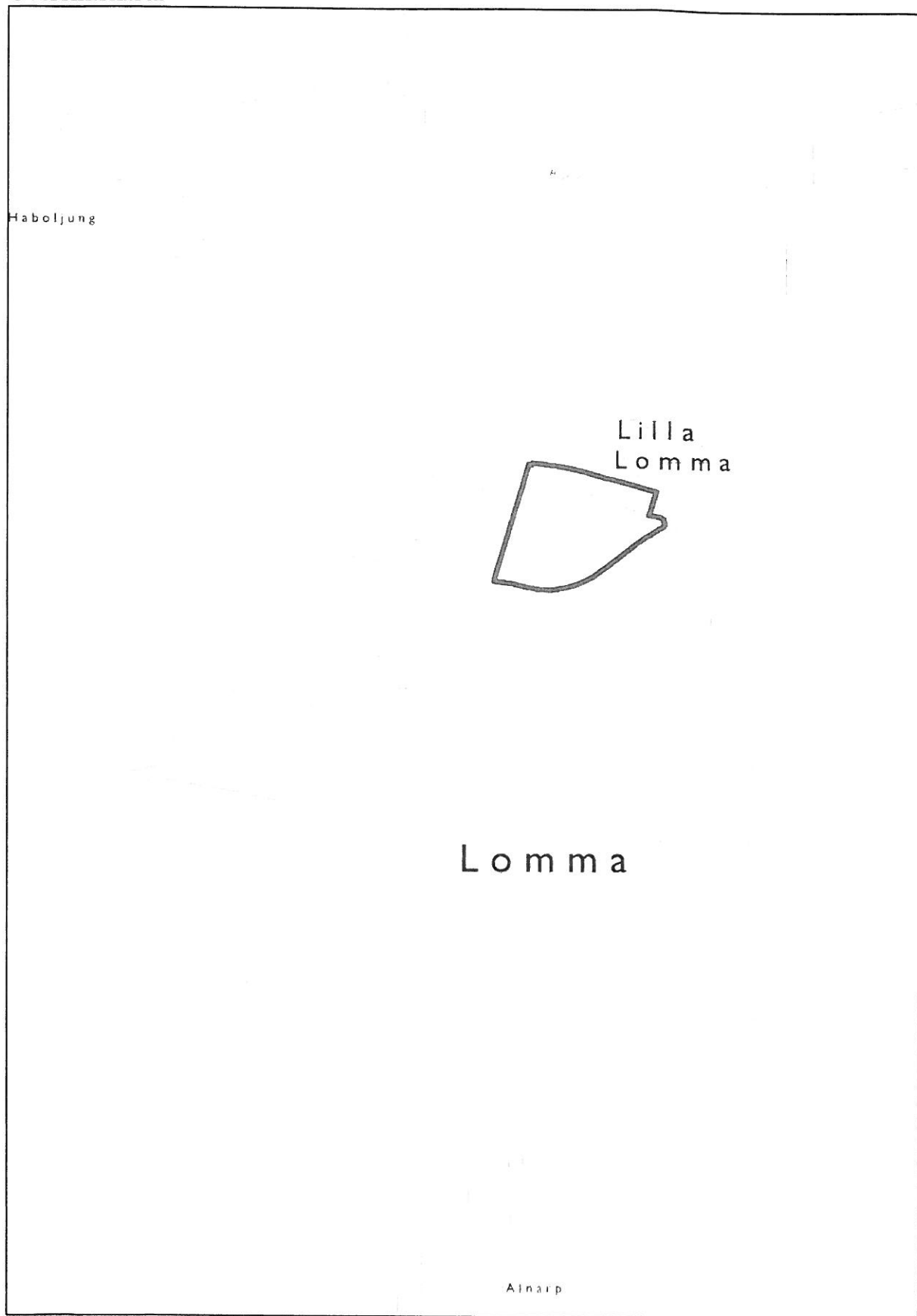
Bilagor

1. Översiktkarta
2. Reservatets avgränsning
3. Samrådsredogörelse

A.B. L.B.

Bilaga 1

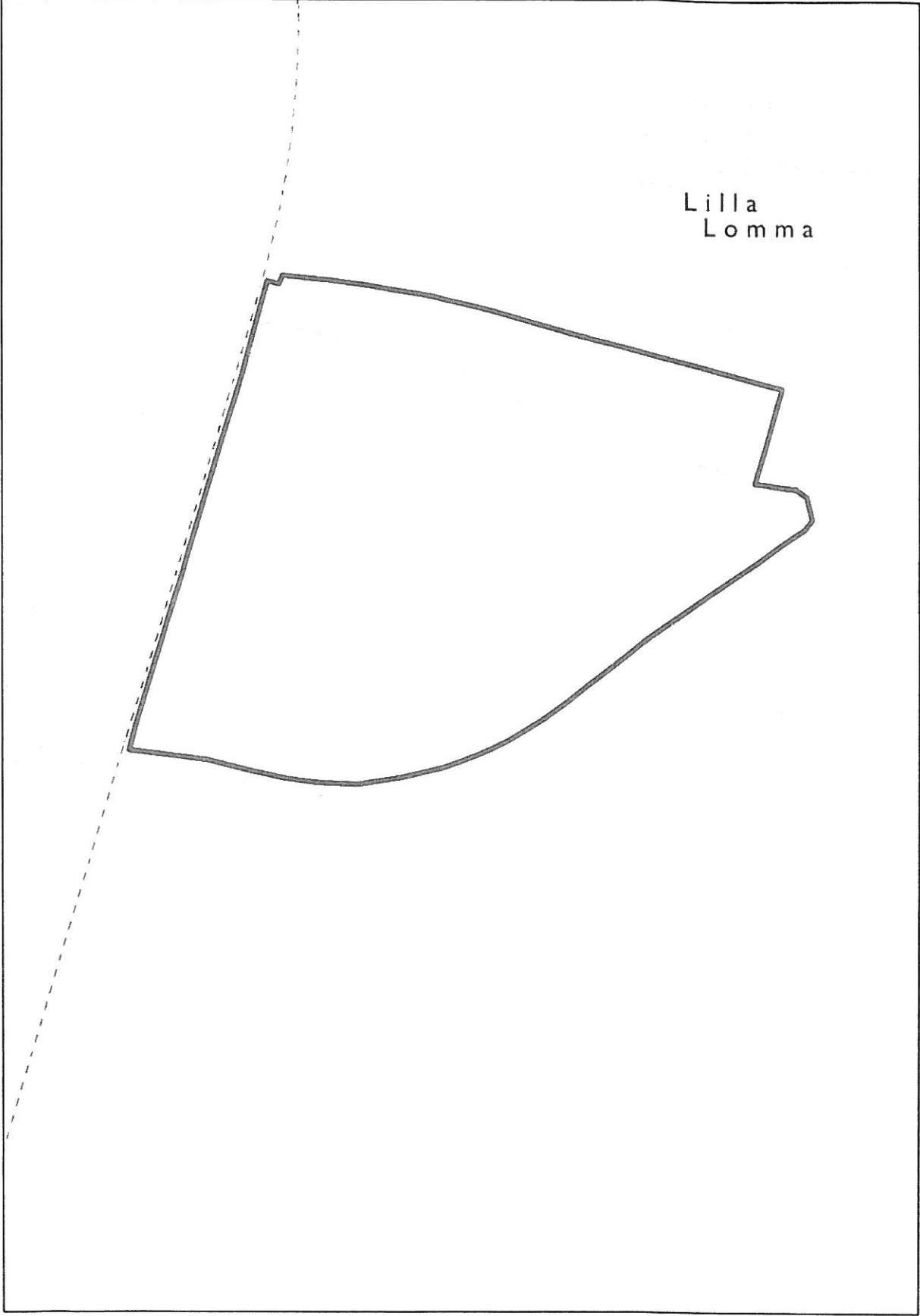
Översiktskarta

A.B. L.B.

Bilaga 2

Reservatsgränser

A.B. & B.

Bilaga 3

Samrådsredogörelse Östra dammarna

Samrådstitid

Förslag till beslut med föreskrifter samt förslag tillsköttselplan för Östra dammarnas naturreservat har varit ute på samråd under tiden 14 februari till 12 april 2013. Samtliga enligt miljöbalken definierade sakägare tilldelades handlingarna. Därutöver har den lokala naturskyddsföreningen, friluftsförbundet samt en grannfastighet fått möjlighet att yttra sig. Vid samrådstitidens slut hade sammanlagt 11 skriftliga yttranden inkommit via post och e-post.

Tidigare samråd med Naturskyddsföreningen samt fiskeklubben Rutilus har hållits i syfte om att komma överens om hur fisket och naturvärdena ska kunna samsas inom reservatet.

Inkomna yttranden

Anders & Göran Hanssons maskinstation AB, synpunkt
Föreningen Rutilus, synpunkt
Jordbruksverket, ingen erinran
Krafringen Nät AB, synpunkt
Länsstyrelsen, ingen erinran
Skanova, ingen erinran
Trafikverket, synpunkt

Friluftsförbundet Bjerred-Lomma, ingen erinran
Naturskyddsföreningen Lomma-Bjärred, ingen erinran
Höje å vattenråd, ingen erinran
NN, synpunkt

Sammanfattning av inkomna yttranden

Av inkomna yttranden är det inget som motsätter sig bildandet av naturreservatet. Tvärtom är flera mycket positiva till att området görs till naturreservat och att området därmed utvecklas än mer för att gynna natur- och friluftsliv.

Krafringen nät AB betonar vikten av att ha fortsatt tillgänglighet till sitt ledningsnät och Trafikverket vill betona att järnvägen som går förbi området ingår i godsstråk genom Skåne och att det finns planer på att utveckla trafiken på spåren.

NN påtalar att situationen med ökande antal gäss, som bland annat betar på hans jordbruksmark, bör adresseras i sköttselplanen.

Redogörelse av inkomna yttranden

Jordbruksverket

Har inget att erinra mot förslaget.

Länsstyrelsen

Har inget att erinra mot förslaget.

Trafikverket

Trafikverket påtalar att reservatsbestämmelsernas konsekvenser för järnvägen inte framgår av handlingarna. De anser att markanvändningen bör regleras så att bevarandevärden kan samexistera med utveckling av infrastrukturen.

A.B. L.B.

Trafikverket betonar också att utökad trafik på spåren kommer att medföra ökat buller. Kommunen kan inte förvänta sig att naturområdet ska bullerskyddas eftersom boendemiljöer är högre prioriterat. Därmed anser de att placering av rast- och fiskeplatser måste beakta bullernivåer.

Trafikverket vill också att särskilt fokus på säkerhet för de som rör sig i området. De tycker att behovet av stängsling bör prövas noggrant, då ett kommunalt beslut som inbjuder till vistelse i området bör inte innebära risk för besökare att bli påkörda av tåg på den närbelägna järnvägen.

Områdets parkering anses något olämplig då den ligger nära järnvägen och plankorsningen. De anser att annan placering bör undersökas som komplement eller ersättning för befintlig parkering.

Trafikverket påtalar också att området ska ha hög tillgänglighet för icke-bilburna, varför det bör säkerställas att både gående och cyklister kan ta sig till reservatet på ett trafiksäkert sätt.

Kommentar:

Reservatets bildande innebär ingen förändring jämfört med dagens situation eftersom sträckan längs med järnvägen redan idag är reservat. Detta kan dock påtalas tydligare i handlingarna.

Planerade rastplatser är belägna en bit från järnvägen. Kommunen håller dock med om att det är en situation att beakta. Fiskeplatsernas placering bedöms inte påverkas av ytterligare buller.

Trafikverket lyfter en viktig fråga med säkerheten i området. Handlingarna ger en möjlighet till framtida stängsling, men kommunen kommer titta på befintligt stigsystem för att se om det finns särskilt riskabla partier och utföra åtgärder för att minimera risker för folk som rör sig i området.

Kommunen har tittat på alternativ placering av parkering men bedömt att det bara är den befintliga parkeringen som idag är ett möjligt alternativ. Dessutom är det en yta som måste hållas tillgänglig för arbetsfordon för drift och skötsel av vattenanläggningar i området och därmed kommer den i praktiken att fungera som parkering för områdets besökare. Dock kommer vi att vid eventuella evenemang se till att minimera risken för att skapa risk för trafikstockning i och vid plankorsningen.

Områdets tillgänglighet för icke-bilburna är en stor och viktig fråga. Det finns problem med säker tillgång från söder och öster och diskussion med kommunens trafikansvariga kommer att krävas för att lösa frågan.

Höje å vattenråd

Vattenrådet har inget att erinra mot förslaget. De ser det som mycket positivt att göra området till naturreservat för att bevara och förstärka de naturvärden som finns i området. De påtalar att deras yttrande är ett tjänstemannayttrande och inte har behandlats i beredningsgrupp, AU, eller styrelse.

Anders & Göran Hanssons maskinstation AB

Företaget innehar arrendet på jordbruksmarken i södra delen av området och har inga invändningar mot förslaget. Däremot påtalar de att om de får en extrakostnad av villkoret att årligen slå och ta bort avslaget material så vill de att vi ska ta den kostnaden.

Kommentar:

Kommunen har i samtal med arrendatorerna kommit överens att ta kostnaden för att slå och föra bort avslaget material om de inte har avsättning för det.

Föreningen Rutilus

Har inget att erinra mot förslaget men påtalar att det vill fortsatt ha möjlighet att anordna en årlig fisketävling i området.

Kommentar:

I förslag till beslut står att det i ordningsföreskrifterna för reservatet att "det är förbjudet att anordna tävlingar utan förvaltarens medgivande". I praktiken innebär det att föreningen kan fortsätta anordna sin fisketävling förutsatt att de i god tid kommunicerar med kommunens förvaltare. Krav för att få anordna är att tävlingen inte stör områdets rekreativa och ekologiska värden.

Kraftringen Nät AB

AB. L.B.

Krafringen Nät AB markerar vikten av att ha fortsatt tillgänglighet till ledningsnätet i området för att kunna utföra driftåtgärder samt möjlighet att byta ut eller förstärka vid behov.

Kommentar:

Kommunen förtydligar ledningsägares rätt att utföra driftåtgärder inom reservatet i förslag till beslut. Kommunen vill dock påtala nödvändigheten att alla åtgärder inom reservatet diskuteras med förvaltare i eventuella åtgärders planeringsskede.

TS Skanova Access

Har inget att erinra mot förslaget.

Friluftsfrämjandet Bjerred-Lomma

Har inget att erinra mot förslaget. Påtalar vattensamlingars viktiga betydelse för den biologiska mångfalden.

Naturskyddsföreningen Lomma-Bjärred

Har inget att erinra mot förslaget. Alla deras synpunkter har blivit beaktade i tidigare skeden.

NN har skickat med en historisk beskrivning av området. NN påtalar den stora populationen av grågäss (och på senare år vitkindad gås) som sedan mitten på 1990-talet har ökat kraftigt. Han har och har haft problem med att gässen tar sig upp på hans jordbruksmark och förstör grödor. En del i problemet är att hundägare rastar sina hundar på jordbruksmarken i reservatets södra del och därmed jagar ut gässen på hans marker.

NN tycker att problemet med gässen bör påtalas i handlingarna.

Kommentar:

Beskrivningen av områdets historia är mycket uppskattad då NN har bott i området sedan mitten på 1930-talet och kan ge mycket information som inte finns nedtecknad.

Gällande gässen har kommunen ett aktivt arbete med att minska populationen genom äggpickning. Inom östra dammen är tanken att gässen ska kunna beta på de ytor som sköts som ångar. Dock föredrar gässen i perioder att beta på nysådda grödor såsom den mark som ligger granne med reservatet och som NN arrenderar ut. I reservatets föreskrifter finns det ett förbud mot att föra lösa hundar och anslag kommer att sättas upp i samband med reservatets inrättande. Om det efterföljs kommer gässen i alla fall inte att skrämmas ut på grannfastigheter.

I övrigt rekommenderas NN och hans arrendator att ta kontakt med länsstyrelsen för att få hjälp med att förebygga skador av gäss. Länsstyrelsen har kontakt med en skrämselekskonsult som har erfarenhet av att hantera liknande situationer. Om skrämseleks skulle bli aktuellt får dock stor försiktighet iaktas så att inte fåglar i reservatet riskerar skrämmas eller så att fåglar inte vill använda reservatet för bosättning och vila. Om skrämseleks inte bedöms lämpligt och andra förebyggande metoder inte finns eller fungerar kan det bli aktuellt för lantbrukaren att ansöka om ersättning för viltskador från länsstyrelsen. Kommunens naturvårdsansvarige och berörda lantbrukare bör hålla god kontakt för att gemensamt finna en lösning på problemet som är hållbar både för naturvården och för lantbruken.

Gässen kommer adresseras i handlingarna, framförallt genom att skötsel på ången justeras så att skötseln kan rymma åtgärder riktade mot att locka gäss och andra betande fåglar.

A.B. L.B.